

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.018/2019/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. H. T. jogtanácsos által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Leszkoven Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Leszkoven László ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 19.P.22.289/2017/19. számú ítélete ellen az alperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500 000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, az államnak pedig - külön felhívásra - 2 500 000 (kétfmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes és a **N Kft.** (a továbbiakban: az adós) 2005. október 13. napján bankgarancia és akkreditív nyújtására vonatkozó megbízási keretszerződést, 2008. május 6. napján folyószámlahitel szerződést, keretbiztosítéki vagyont terhelő zálogszerződést, keretbiztosítéki ingó jelzálogszerződést és keretbiztosítéki ingatlan jelzálogszerződést, a felperes, **K. J.** (az adós ügyvezetője, egyben az alperes házastársa) és az alperes pedig 2008. május 6. napján keretbiztosítéki ingatlan jelzálogszerződést és készfizető kezességi keretszerződéseket kötöttek.

Az alperes a felperessel kötött készfizető kezességi keretszerződés alapján azt vállalta, hogy amennyiben az adós a felperessel fennálló üzleti kapcsolata alapján létrejött jogviszonyból eredően bármely esedékessé vált fizetési kötelezettségének, de legfeljebb 80 000 000 Ft megfizetésének a részére nyitva álló határidő alatt nem tesz eleget, maga fog helyette teljesíteni a felperes felé (készfizető kezesség). Kijelentette, hogy e fizetési kötelezettségét a felperes első írásbeli felszólítására, annak kézhezvételét követően haladéktalanul teljesíti. Bár e szerződés megkötésére két ügyleti **K. J.** aláírásával megerősített magánokiratban került sor, azt - a 2008. május 6-án létrejött többi megállapodással együtt - e napon **dr. K. K.** m-i közjegyző szám alatt közjegyzői okiratba is foglalta.

Az adós 2010. június 11-én felszámolás alá került, ezért a felperessel időközben: 2008. május 26-án és 2009. július 14-én megkötött hitelszerződések, valamint a felperes által 2008. június 3. napján adott bankgarancia alapján fennálló 160 217 665 Ft és 20 157 EUR tartozása egyösszegben esedékessé vált. E követelésből az adós felszámolása során 29 301 291 Ft megtérült a felperes részére, 24 705 250 Ft pedig leírásra került. A Miskolci

Törvényszék a felszámolást a 2014. november 26-án kelt és 2015. január 27-én jogerős 7.Fpk.05-2010-000356/60. számú végzésével befejezte, és az adóst jogutód nélkül megszüntette.

A felperes 2010. október 13-án írásban szólította fel az alperest az adós lejárt tartozásának megfizetésére. E felszólítást az alperes 2010. október 18-án átvette, az abban foglaltaknak azonban nem tett eleget. Ezért a felperes 2011. július 1. napján végrehajtási kérelmet terjesztett elő az alperes ellen, amely alapján **dr. K. K.** közjegyző még aznap végrehajtási záradékkal látta el az általa kiállított számú közjegyzői okiratot. A végrehajtást **R. L.** önálló bírósági végrehajtó szám alatt vezette, amelynek során folyamatosan foganatosított végrehajtási cselekményeket, ezek eredményeként a felperes követeléséből megtérült további 861 063 Ft.

Az alperes 2015. június 29-én pert indított a végrehajtás megszüntetése iránt. Arra hivatkozott, hogy a végrehajtás alapját képező közjegyzői okirat nem közokirat, hiszen azt a közjegyző nem olvasta fel, ezért a végrehajtás tárgyát képező követelés érvényesen nem jött létre. A Miskolci Járásbíróság a 2015. december 7. napján kelt P.22.118/2015/25. számú ítéletével a keresetnek helyt adott, és a végrehajtást megszüntette. A Miskolci Törvényszék a 2016. március 3-án kelt 2.Pf.20.129/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, e jogerős ítélet a felperes részére 2016. április 19-én szabályszerűen kézbesítésre is került. A Kúria a 2017. június 21-én kelt Pfv.I.21.325/2016/6. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes 2016. szeptember 27-én terjesztett elő fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet az alperessel szemben 80 000 000 Ft megfizetése iránt. A fizetési meghagyásos eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult, amelyben a felperes a módosított keresete szerint 79 138 937 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes 80 000 000 Ft erejéig készfizető kezességet vállalt az adós tartozásaiért, így a végrehajtási eljárás során befolyt 861 063 Ft levonása után fennmaradó összeget köteles megfizetni neki. Az alperes a kereset elutasítását kérte, elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, másodlagosan pedig arra hivatkozott, hogy a magánokiratba foglalt készfizető kezességi keretszerződés - az annak részét képező általános szerződési feltételek megismerésének és elfogadásának hiányában - nem jött létre.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 79 138 937 Ft-ot, valamint 2 500 000 Ft perköltséget.

A határozatát azzal indokolta, hogy a felperes követelésének ötéves elévülési ideje nem vitásan 2010. október 18-án kezdődött el, hiszen az alperes ezen a napon vette át a felperes írásbeli fizetési felszólítását. Az ettől számított öt éven belül az elévülés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 327. §-ának (1) bekezdése alapján nem szakadt meg. Nem volt ilyen joghatása az alperessel szemben foganatosított végrehajtási cselekményeknek sem, hiszen a Miskolci Törvényszék jogerős ítélete szerint a felperes - szabályszerűen kiállított közokirat hiányában - jogszerűtlenül kezdeményezett végrehajtást. A BDT2010.2330. szám alatt közzétett eseti döntés értelmében pedig „a végrehajtási kérelem akkor minősülhet a végrehajtási jog elévülését megszakító végrehajtási cselekménynek, ha alkalmas a végrehajtási eljárás megindítására, a végrehajtás elrendelésére”.

Kifejtette ugyanakkor azt is, hogy a felperes elévülés nyugvására alapított érvelése megalapozott volt. Miután ugyanis a birtokában lévő közjegyzői okirat alapján végrehajtást indított az alperessel szemben, nem volt jogalapja és indoka sem arra, hogy a kezességi keretszerződést tartalmazó magánokirat alapján újabb polgári eljárást indítson a követelésének érvényesítése érdekében. Ennek lehetősége csak akkor nyílt meg számára, amikor a Miskolci Törvényszék a 2016. március 3-án kihirdetett jogerős ítéletével megszüntette a végrehajtást. Eddig az időpontig tehát az elévülés az 1959. évi Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése alapján nyugodott. Mivel pedig a felperes az igényét az ettől számított egy éven belül: 2016. szeptember 27-én bírói úton érvényesítette, az elévülés nem következett be.

Nem találta alaposnak az alperes másodlagos védekezését sem. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának 3. pontja, valamint a BDT2013.2889. szám alatt közzétett eseti döntés alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperesnek - a nagy összegű pénzügyi ügyletre való tekintettel - a szerződéskötéskor kellően át kellett volna tanulmányoznia a szerződés rendelkezéseit, és amennyiben az esetlegesen nem volt érthető számára, lehetősége lett volna, hogy akár a felperes ügyintézőitől, akár a közjegyzőtől felvilágosítást kérjen. Mivel ezt nem tette meg, ennek következményeit viselnie kell. **H. L., dr. Zs-né A. A. és F. Á. K. J.**vallomásai - az alperes személyes nyilatkozatával egyezően - alátámasztották, hogy a felperes lehetővé tette az alperes számára a szerződés tartalmának megismerését. Az a tény tehát, hogy az alperes a kezességi megállapodást nem vitásan aláírta, egyértelműen bizonyítja, hogy a szerződésben foglalt nyilatkozatot megtette, és a megállapodást elfogadta.

Erre tekintettel kötelezte az alperest az 1959. évi Ptk. 272. §-ának (1) bekezdése alapján a leszállított kereset teljesítésére, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján pedig a felperes elsőfokú perköltségének megfizetésére.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset elutasítására irányult.

Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet sérti az 1959. évi Ptk. 326. §-ának (2) bekezdését, az elévülés ugyanis nem nyugodott. Ennek az az oka, hogy a felperest semmi sem zárta el attól, hogy a 2010. október 18-án esedékessé vált követelésének peres úton szerezzen érvényt, hiszen a közvetlen végrehajtás lehetősége a 2015. évi LXXI. törvényhez fűzött indokolás szerint nem akadályozta az igény perben történő érvényesítését. A gyorsabb megtérülés reményében azonban a felperes úgy döntött, hogy per helyett közvetlen végrehajtást kezdeményez, annak ellenére, hogy minden olyan információt ismert, amelyből tudhatta volna, hogy ez az eljárás nem alkalmas az igényének érvényesítésére. E döntésének következményeit az 1959. évi Ptk. 2. §-ának (2) bekezdése és 4. §-ának (4) bekezdése alapján nem háríthatja át másra, ezért a saját maga által kezdeményezett végrehajtási eljárásra igényérvényesítési akadályként nem hivatkozhat. Amennyiben pedig e végrehajtást mégis igényérvényesítési akadálynak kellene tekinteni, az a felperes önhibája miatt nem minősülhet olyan menthető oknak, amely az elévülés nyugvását megalapozza. A felperes képviselői ugyanis jelen voltak a közjegyzői okirat elkészítésekor, így tudták, hogy elmaradt az okirat felolvasása, ennek ellenére e hiányosság pótlását nem követelték meg, így felróhatóan jártak el, amely - a közjegyző és az alperes magatartásától függetlenül - az elévülés nyugvására hivatkozó felperes terhére esik.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen és a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a készfizető kezességi keretszerződés létrejött. Bár a 7. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben helyesen tájékoztatta a felperest arról, hogy e megállapodás létrejöttének bizonyítása az ő kötelezettsége, nem vonta le annak jogkövetkezményeit, hogy e kötelezettségének a felperes nem tett eleget.

Kifejtette, hogy ő mindvégig tagadta, hogy a per tárgyát képező magánokiratot a bankfiókban írta volna alá. Ennek igazolására a fellebbezéséhez csatolta a **X Kft.** 2008. május 6-iki forgalmi naplóját, amely álláspontja szerint azt támasztja alá, hogy e napon délelőtt OEP által végzett táppénz felülvizsgálaton tartózkodott. Rámutatott, hogy ez az okirat az EBH2009.1967. számú eseti döntésben írt indokok miatt nem minősül új bizonyítéknak, az elsőfokú bíróság ugyanis nem tájékoztatta őt arról, hogy e körben áll-e fenn bizonyítási kötelezettsége.

Érvelése szerint **H. L.** és **dr. Zs-né A. A. K. J.** vallomásai nem tartalmaztak értékelhető bizonyítékot, hiszen ezen tanúk a konkrét ügyletre nem emlékeztek, és csak általánosságban tettek nyilatkozatokat. Az elsőfokú bíróság **F. Á.** vallomásából pedig kiragadta a felperesnek kedvező részeket, valójában azonban ez a **tanú** is bizonytalan volt abban, hogy a magánokiratba foglalt kezességi keretszerződés aláírására hol és milyen körülmények között került sor. Ezért e **tanú**vallomások az alperes tagadásával szemben nem igazolták, hogy az alperes a magánokiratba foglalt általános szerződési feltételeket megismerte és elfogadta.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a 6/2013. Polgári jogegységi határozatra és a BDT2013.2889. szám alatt közzétett eseti döntésre, ezek ugyanis nem a szerződés létrejöttére, hanem annak érvénytelenségére vonatkoznak, és nem mentesítik az általános szerződési feltételt alkalmazó felet annak igazolása alól, hogy e feltételek megismerését a másik fél számára lehetővé tette, és azokat e fél elfogadta.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Úgy érvelt, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes elévülési kifogása alaptalan, ennek helyes indoka azonban nem az elévülés nyugvása, hanem az elévülés megszakadása. A BDT2010.2330. szám alatt közzétett eseti döntés a per során nem volt alkalmazható, hiszen a végrehajtás elrendelésre került, sőt: a végrehajtási cselekmények eredményeként a követelése részben meg is térült. Ezen eljárási cselekményeket a végrehajtás megszüntetését elrendelő jogerős ítélet nem érintette, az ugyanis csak a jövőre nézve szüntette meg a végrehajtást. Másodlagosan: arra az esetre, ha az elévülés az ítéltábla szerint sem szakadt meg, az elévülés nyugvására hivatkozott és osztotta az elsőfokú ítéletben foglalt indokokat, továbbá egyetértett az elsőfokú bíróságnak a szerződés létrejötte körében elfoglalt jogi álláspontjával is.

Az ítéltábla a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helyesen állapította meg, s ez alapján jogszerű döntést hozott, az ítéltábla annak indokaival is maradéktalanul egyetért, azokat megismételni nem kívánja.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem tükrében kiemeli, hogy a felperes nem fellebbezett az elsőfokú ítélet indokolása ellen, így - fellebbezés hiányában - nem tehetette vitássá az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, amelyet az elévülés megszakadása körében foglalt el (1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése). A felperes fellebbezési ellenkérelemként előadott érvelése ugyanakkor érdemben sem volt alapos. Ahogy arra a Kúria a Pfv.I.21.325/2016/6. számú ítélete indokolásának 16. pontjában rámutatott: a végrehajtás megszüntetésére az 1952. évi Pp. 369. §-ának a) pontja alapján azért került sor, mert a záradékkal ellátott közjegyzői okirat közokirati minőségének hiánya miatt érvényesen nem jött létre olyan követelés, amely közvetlenül végrehajtható lenne. Ezért a közjegyzői okiratba foglalt követelést közvetlen végrehajtás útján nem lehetett volna kikényszeríteni, az igény ilyen módon történő érvényesítése tehát nem volt szabályszerű. A követelés jogszerűtlen eszközökkel történő behajtása érdekében megtett eljárási cselekményeknek pedig - a jogbiztonság elve miatt - nem lehet ugyanolyan hatályuk, mint azoknak az eljárási cselekményeknek, amelyek az igény jogszerű érvényesítése során születtek. Ezért az alperessel szemben jogtalanul indult közvetlen végrehajtás során foganatosított cselekmények nem voltak alkalmasak arra, hogy az 1959. évi Ptk. 327. §-ának (3) bekezdése alapján megszakítsák az elévülést.

Mindez ugyanakkor nem zárta ki azt, hogy a felperes alappal hivatkozhasson az elévülés nyugvására. Helyesen állapította meg ugyanis az elsőfokú bíróság azt, hogy a felperes mindaddig nem ismerhette fel a követelése érvényesítésének helyes módját, amíg a végrehajtást megszüntető jogerős ítélet meg nem született.

E jogerős ítélet szerint ugyanis a felperes által elsőként választott igényérvényesítési mód: a közvetlen végrehajtás jogtalanságát kizárólag az idézte elő, hogy a közjegyző a záradékkal ellátott közjegyzői okirat elkészítése során nem tartotta be a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Ktv.) 120. §-a (1) bekezdésének d) pontját, azaz az okiratot nem olvasta fel a felek előtt. Az a körülmény, hogy az okirat elkészítésekor jelenlévő felek - nemcsak a felperes, hanem az alperes is - ezen eljárási hibát nem észlelték, nem róható fel nekik. A Ktv. 120. §-a (1) bekezdésének d) pontja ugyanis nem a feleket, hanem kizárólag a közjegyzőt kötelezi, így annak megszegése a feleken nem kérhető számon. Ennek következményeit egyedül az eljárási hibát elkövető közjegyző köteles viselni, kizárólag ő felel azért, hogy az általa kiállított közjegyzői okirat az eljárási szabályok maradéktalan betartása mellett készült el. Ezért egyik fél, így az alperes sem hivatkozhatott alappal arra, hogy a közvetlen végrehajtás lehetőségét kizáró eljárási hiba a másik félnek felróható okból következett be.

Az a tény, hogy a közjegyző a Ktv. 120. §-a (1) bekezdése d) pontjának megsértésével állította ki a közjegyzői okiratot, magából az okiratból nem tűnt ki, hiszen az formailag és tartalmilag is jogszerűnek látszott. Ezért a felperes a követelés esedékessé válásának időpontjában, azaz 2010. október 18-án alappal feltételezhette, hogy az igényét - ezen közjegyzői okirat birtokában - közvetlen végrehajtás útján is kikényszerítheti. Kétségtelen tény, hogy a felperest semmi sem zárta el attól, hogy mindezek ellenére ne közvetlen végrehajtást, hanem pert indítson az alperes ellen a követelés teljesítése iránt, a perindítás azonban - megfelelően kiállított közjegyzői okirat esetén - nem szakította volna meg az elévülést. Az egységes bírói gyakorlat szerint ugyanis ha mód van végrehajtási kényszer közvetlen alkalmazására, akkor csak a végrehajtási cselekményt lehet olyan célravezető jogérvényesítési lépésnek tekinteni, amely az elévülés megszakítását eredményezheti

(BH2014.151., Kúria Pfv.I.21.768/2016/9.). Ezért nem róható a felperes terhére az sem, hogy a formailag és tartalmilag is szabályszerűnek látszó közjegyzői okirat birtokában az igényét perindítás helyett közvetlen végrehajtás útján érvényesítette, ez tűnt ugyanis a legcélravezetőbb jogérvényesítési lépésnek.

Az a körülmény pedig, hogy a közvetlen végrehajtás elrendelése iránti kérelem alaposnak bizonyult, a végrehajtás pedig - annak jogerős megszüntetéséig, azaz több mint négy éven keresztül - folyamatban volt, és a követelés részbeni megtérüléséhez is vezetett, szintén azt a látszatot erősítette, hogy a felperes jogszerű igényérvényesítési módot választott, így alappal bízhatott abban, hogy az ennek során foganatosított végrehajtási cselekmények az elévülést megszakították.

Ezt az önhibáján kívüli tévedését csak a végrehajtást megszüntető jogerős ítélet alapján ismerhette fel, ez mondta ki ugyanis végleges és további vitát nem tűrő hatállyal (1952. évi Pp. 229. §-ának (1) bekezdése) azt, hogy a felperes a követelését közvetlen végrehajtás útján nem érvényesíthette volna. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az elévülés eddig az időpontig nyugodott, így a felperes a követelését az ettől számított egy éven belül még szabályszerűen érvényesíthette (1959. évi Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése). Mivel pedig a felperes ezt a határidőt nem mulasztotta el, az alperes elévülési kifogása valóban nem volt alapos.

Nem foghatott helyt az alperes azon érvelése sem, amely szerint a készfizető kezességi keretszerződés nem jött létre azért, mert az abban foglalt általános szerződési feltételeket nem ismerte meg és nem fogadta el. Az 1959. évi Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogszabályi feltételek teljesülését ugyanis teljes mértékben igazolta az a tény, hogy az alperes aláírta a kezességi keretszerződést tartalmazó magánokiratot. Ez a bizonyítéka annak, hogy a felperes a szerződést - az abban foglalt általános szerződési feltételekkel együtt - aláírás céljából az alperes rendelkezésére bocsátotta, aki azt magára nézve kötelezőnek elfogadta. Annak, hogy az alperes ténylegesen elolvasta-e az általa aláírt megállapodást, a szerződés létrejötte körében nem volt jelentősége, amennyiben ugyanis úgy írta alá a megállapodást, hogy azt előtte nem olvasta el, az ebből eredő következményeket nem háríthatta át a vele szerződő félre, így nem hivatkozhatott arra, hogy a szerződés - az aláírás ellenére - azért nem jött létre, mert az abban foglaltakat nem ismerte meg.

Olyan körülményre ugyanakkor, amely megakadályozta volna őt abban, hogy a szerződést az aláírása előtt elolvashassa, az alperes a per során nem hivatkozott. Épp ellenkezőleg: a személyes meghallgatásakor azt hangsúlyozta, hogy bízott a férjében, és nem kívánta elolvasni az elé tett - jogi szöveget tartalmazó - megállapodást, továbbá sietnie kellett a 15 órakor kezdődő tornára. Annak következményeit, hogy mindezen okok miatt a szerződés elolvasás nélküli aláírása mellett döntött, az alperes köteles viselni, így az a szerződés létrejöttét nem akadályozta meg.

Mindezek tükrében az alperes fellebbezéséhez csatolt új okirati bizonyítéknak a per során nem volt jelentősége, így az akkor sem eredményezett volna az alperesre kedvezőbb döntést, ha annak bizonyítékként történő figyelembevételét az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése nem zárta volna ki.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás fellebbezés folytán szükségessé vált kiegészítésével - az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért köteles a feljegyzett fellebbezési illetéknek, továbbá a felperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése). Ez utóbbi összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai, (5) és (6) bekezdései alapján 500 000 Ft-ban állapította meg, ez állt ugyanis arányban a perértékkel és a felperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel. Ezen összegre általános forgalmi adót nem kellett felszámítani, hiszen a felperes képviselőjét jogtanácsos látta el.

Debrecen, 2019. március 26.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő